

לקוטי תורה • שיר השירים • מאמר 27

להבין ביאור הדברים ע"פ אני ישנה ולבי ער כו'

להבין את פירוש "אני ישנה ולבי ער"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/27](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/27)

1 להבין ביאור הדברים ע"פ אני ישנה ולבי ער כו'. הנה הנשמה ירדה מלמעלה מבחי' אלהות כמו נשמת אברהם מעולם האהבה כי

כדי להבין את ביאור הדברים על הפסוק "אני ישנה ולבי ער" וכו': הנה, הנשמה ירדה מלמעלה, מבחינת אלוקות, כמו נשמת אברהם שמקורה בעולם האהבה. שכן

הנה יש בנשמות ע"ס [עשר ספירות] היינו שכל ומדות ומתלבשות בע"ס [בעשר ספירות] של נפש הבהמית וכשהנשמה מעוררת אהבה ויראה שלה הן אהבה הטבעית כנר לפני האבוקה והן אהבה שכליות וכיון הנה, בנשמות יש עשר ספירות, כלומר שכל ומדות, והן מתלבשות בעשר הספירות של נפש הבהמית. וכשהנשמה מעוררת את האהבה והיראה שלה — בין אם זו האהבה הטבעית, כנר לפני האבוקה, ובין אם זו אהבה שכלית — מכיוון ש

שהיא מלוכשת בנפש הבהמית שבאדם הרי גם נפש הבהמית מסכמת ומתרצית לאהבה זו ואתכפייא ואתהפכא כו' וזהו תכלית ירידתה לצורך עלייה.

היא מתלבשת בנפש הבהמית שבאדם, גם נפש הבהמית מסכימה ומתרצה לאהבה זו, והיא נכפפת ומתבררת וכו'. וזהו תכלית ירידתה — לצורך עלייה.

2 ולהבין מפני מה נקרא עלייה כשנהפכה נה"ב [נפש הבהמית] והענין כי הנה נפש הבהמית נלקחה מפני אריה פני שור כו' שהם חיות הקדש

כדי להבין מדוע הפיכת הנפש הבהמית נחשבת לעלייה, יש להבין שהנפש הבהמית נלקחה מבחינת "פני אריה", "פני שור" וכו', שהם חיות הקודש.

והנה בבריאה הם שרפים וביצירה חיות ובעשי' [ובעשייה] אופנים וכולם בקדושה עצמה שכבר נתברר דהיינו שנמשך בהם בחי' ביטול והאופנים ברעש גדול כו'

בבריאה הם שרפים, ביצירה — חיות, ובעשיה — אופנים; וכולם בקדושה עצמה, שכבר נתבררה, כלומר, נמשכת בהם בחינת ביטול, והאופנים הם "ברעש גדול" וכו'.

אך נפש הבהמית שבאדם שהיא בחי' נפרד היא נלקחה מבחי' שמרי האופנים ופסולת שבהן שעדיין אבל הנפש הבהמית שבאדם, שהיא בחינת ישות נפרדת, נלקחה מבחינת שמרי האופנים והפסולת שבהם, שעדיין...

לא נבררו וצריכים בירור מבחי' שמרי האופנים ופסולת שבהן שעדיין לא נבררו וצריכים בירור ע"י הנשמה ויש בהם בחי' פנימית ובחי' חיצוני'.

...לא נתבררו וצריכים בירור; מבחינת שמרי האופנים והפסולת שבהם, שעדיין לא נתבררו וצריכים בירור על ידי הנשמה. ויש בהם בחינת פנימיות ובחינת חיצוניות.

הפנימי' [הפנימיות / הפנימית] ממנה היא נפש הבהמית שבאדם והיא בעלת שכל ומדות וחיצוני' ממנה היא נפש בהמה ממש.

הפנימיות שבהם היא הנפש הבהמית שבאדם, שיש לה שכל ומדות; והחיצוניות שבהם היא נפש של בהמה ממש.

3 והנה מקור ושרש פני אריה כו' הם מעולם התהו מלפני מלך מלך וימלוך וימת כו' שנפלו בשבירת הכלים

והנה, המקור והשרש של "פני האריה" כו' הם מעולם התהו, מן התקופה שקדמה ל"לפני מלך מלך", ל"וימלוך... וימת" כו', שנפלו בשבירת הכלים.

ולכן הבהמה יותר חזקה ובריאה מאדם מפני שהיא מבחי' הגבורה ששרשה מעולם התהו ולכן כשמתעלה הנפש הבהמית היא בעילוי יותר וכענין מקום שבעלי תשובה עומדין כו'

ולכן הבהמה חזקה וחסונה יותר מן האדם, מפני שהיא מבחינת הגבורה, ששרשה מעולם התהו. משום כך, כשהנפש הבהמית מתעלה, היא מגיעה להתעלות גבוהה יותר, בדומה למאמר "מקום שבעלי תשובה עומדין" כו'.

אך עלייה ובירור זה אינה נעשית בפעם אחד אלא לעולם כל ימי שדנותינו בעוה"ז צריך בירור אחר בירור

אולם עלייה ובירור אלה אינם נעשים בפעם אחת; כל עוד אנו שוהים בעולם הזה, בכל ימי חיינו, יש לברר פעם אחר פעם.

שהרי ומלכותו בכל משלה וכענין גלו לאדום שכינה עמהם היינו התלבשות השכינה וירידתה בע' [בשבעים] שרים להחיותם כו'

שהרי "ומלכותו בכל משלה", וכעין מאמר חז"ל "גלו לאדום — שכינה עמהם". כלומר, השכינה מתלבשת ויורדת אל שבעים השרים כדי להחיותם כו'.

וצריך להעלותה תמיד והוא נקרא בחי' אכילה למעלה רועה ישראל דהיינו עד"מ כמו המאכל שמחיה את האדם מפני

וצריך להעלותה תמיד; וזה נקרא בחינת אכילה למעלה, "רועה ישראל". כלומר, על דרך משל, כשם שהמזון מחיה את האדם, מפני...

שהוא מוצא פי ה' היותר גבוה מן מוצא פי ה' שבנשמת האדם כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אחר למעשה בראשית כך הנפש הבהמית ששרשה מעולם התהו

שהוא "מוצא פי ה'", הגבוה יותר מ"מוצא פי ה'" שבנשמת האדם, כדברי חז"ל: "אחר למעשה בראשית". כך גם הנפש הבהמית, ששרשה מעולם התהו,

שהוא לפני מלך מלך וע"י הבירור היא נעשית בחי' אלהות ע"י התהפכות בבחי' ביטול לאלהות ממש ואהבת ככל לבכך ובכל נפשך ובכל חפץ ותענוג מי לי בשמים כו' ונחמד ונעים ונורא כו'.

שהוא "לפני מלך מלך"; ועל ידי הבירור היא נעשית בבחינת אלוקות, כשהיא מתהפכת לביטול לאלוקות ממש: "ואהבת ככל לבכך ובכל נפשך", ובכל רצון ותענוג; "מי לי בשמים" וכו', ו"נחמד ונעים ונורא" וכו'.

וזהו תכלית עלייתו [עלייתה] לאשתאבא בגופא דמלכא ממש ועי"ז היא ממשכת חיות ואור א"ס בכלים דאצילות

וזהו תכלית עלייתה: להיכלל ממש בגופו של המלך. ועל ידי כך היא ממשיכה חיות ואור אין סוף אל הכלים דאצילות.

וזהו ועשיתם אתם כאלו עשאוני (ועיין לעיל נתבאר בע"א [באופן אחר] קצת דהיינו שמצד שרש נה"א [נפש האלקית] עצמה שעלו במחשבה כו')

וזהו [פירוש] "ועשיתם אתם" — כאילו עשיתם אותי. (ראו לעיל, שם הוסבר הדבר בדרך מעט שונה: כלומר, מצד שורשה של הנפש האלקית עצמה, שעלתה במחשבה וכו',

למעלה מחיות הכלים דע"ס [דעשר ספירות] עי"ז יש בכחן להמשיך חיות ואור א"ס ב"ה בע"ס [בעשר ספירות] כו' ועמ"ש ע"פ ביום השמיני שלח ושני הענינים אמת ואפשר שזהו ג"ג ב' בחינות ד אחותי ורעיתי וכדלקמן)

שהוא למעלה מהחיות שבכלי עשר הספירות; משום כך יש בכוחן להמשיך חיות ואור אין סוף ברוך הוא אל עשר הספירות וכו'. וראו מה שכתוב על הפסוק "ביום השמיני שלח". שני הענינים אמת, ואפשר שזהו גם ענין של שתי הבחינות "אחותי" ו"רעיתי", כפי שיתבאר להלן.)

ולכן נקרא הקב"ה בשם לב כמ"ש צור לבבי כו' כי הלב מקבל הדם מהכבד שהכבד מבשל הדם ושולח המובחר ללב ונסגר ואח"כ נמשך כח מן המוח ופותח את הלב

ולכן נקרא הקב"ה בשם "לב", ככתוב: "צור לבבי" וכו'. הלב מקבל את הדם מן הכבד: הכבד מבשל את הדם ושולח ללב את החלק המובחר, והלב נסגר; לאחר מכן נמשך כוח מן המוח והוא פותח את הלב.

ואזי נמשך ומתפשט הדם ממנו ולחוץ שיוצא ממנו לריאה ומתחבר ונמשך לכל האברים כך הקב"ה נקרא בשם לב עד"מ שמקבל מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] מבירור נפש הבהמית שנתברר בבחי' ואהבת בכל לבבך כו'

ואז הדם נמשך ומתפשט ממנו והלאה: הוא יוצא ממנו אל הריאה, מתחבר ומשתלשל אל כל האברים. כך גם הקב"ה נקרא, בדרך משל, בשם "לב", מפני שהוא מקבל מאתערותא דלתתא — מבירור הנפש הבהמית, שהתבררה בבחינת "ואהבת בכל לבבך" וכו',

שהוא נקרא העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] עד"מ המאכל שנתברר והכבד שולח המובחר ללב כו' ועי"ז נמשך המשכת מ"ד [מ"ן דוכרין] שיורד המשכה מח"ע [מחכמה עילאה] ופותח את הלב ומשפיע החיות שבתוכו למטה

דבר זה נקרא העלאת מ"ן, בדרך משל למאכל שהתברר, והכבד שולח את החלק המובחר שבו אל הלב וכו'. ועל ידי כך נמשכת המשכת מ"ד: שפע יורד מחכמה עילאה, פותח את הלב ומשפיע למטה את החיות שבתוכו.

ולכן כמו שהלב דופק ברצוא ושוב מפני הסגירה והפתיחה הנ"ל כן החיות רצוא ושוב כו': ולכן, כשם שהלב פועם ברצוא ושוב בעקבות הסגירה והפתיחה האמורות, כך גם החיות נמשכת ברצוא ושוב וכו'.

4 והנה בגלות נאמר אני ישנה אותותינו לא ראינו שהעלאה אינו בשלימות בכל לבבך וגם ההמשכה אינה בבחי' גילוי ממש להיות נגלה אור א"ס ב"ה לעיני בשר

והנה, בגלות נאמר: "אני ישנה" — "אותותינו לא ראינו". ההעלאה אינה בשלמות, בבחינת "בכל לבבך", וגם ההמשכה אינה בגילוי ממש, כך שאור אין סוף ברוך הוא יתגלה לעיני בשר,

כמו בזמן בית המקדש שהיו רואין אש שיורד מלמעלה אריה דאכיל קרבנין כו' וגם אותות ומופתים שראו את היד הגדולה אשר עשה ה' כו' משא"כ בזמן הגלות שדומה כאילו העולם כמנהגו נוהג כפי הטבע

כפי שהיה בזמן בית המקדש, כשראו אש יורדת מלמעלה — "אריה דאכיל קרבנין" וכו' — וכן אותות ומופתים, כשראו "את היד הגדולה אשר עשה ה'" וכו'. לא כן בזמן הגלות, שנדמה כאילו "העולם כמנהגו נוהג" על פי הטבע.

אך מ"מ ולבי ער שלכן הגלות דומה לשינה שכל החיות הוא בשלימות רק שנסתם מראה עיניו שאינו רואה וכן ההעלאה והמשכה הנ"ל נעשה אלא שאינו בגילוי כי

אך בכל זאת, "ולבי ער". משום כך הגלות דומה לשינה: כל החיות בשלמות, ורק מראה העיניים נסתם, כך שאין האדם רואה. כך גם ההעלאה וההמשכה האמורות אכן מתרחשות, אלא שאינן בגילוי. כי

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שתפלות במקום קרבנות תקנום אך ההפרש שבין תפלה לקרבנות שבקרבנות בזמן המקדש הי' [היה] נמשך גילוי אלהות בגילוי ממש

הנה אמרו רבותינו ז"ל שתיקנו את התפילות במקום הקרבנות. אך ההבדל בין התפילה לקרבנות הוא שבקרבנות, בזמן בית המקדש, נמשכה התגלות אלקות בגילוי ממש,

אבל בתפלה הוא בהעלם ומזה נמשך עוד להיות קול דודי דופק דפק שעל היד הוא חיצוניות ודפק שבלב הוא פנימית וכ"ז [וכל זה] נמשך ע"י המשכה מהמוח ללב כו'

ואילו בתפילה הדבר הוא בהעלם. מכך נמשך גם "קול דודי דופק". הדופק שביד הוא החיצוניות, והדופק שבלב הוא הפנימיות; וכל זה נמשך באמצעות המשכה מן המוח אל הלב וכו'.

וכמ"כ [וכמו כן] למעלה ע"י האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] והרצוא נמשך האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] והשוב ג"כ כבי בחינות פנימית וחיצוניות הפנימית היינו המשכת התורה ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל תשב"כ [תורה שבכתב] הוא

וכך גם למעלה: באמצעות האתערותא דלתתא וה"רצוא", נמשכות האתערותא דלעילא וה"שוב", וגם הן בשתי בחינות — פנימית וחיצונית. הפנימית היא המשכת התורה: "ויקם עדות ביעקב, ותורה שם בישראל". התורה שבכתב היא

בחי' מוחין דאבא ותשבע"פ [ותורה שבעל פה] מבחי' מוחין דאימא והמשכה היא פנימית בלב ממש (ועי' מענין קול דודי דופק בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר וארא דכ"ו ע"א ואי אתער כו')

מבחינת מוחין דאבא, והתורה שבעל פה היא מבחינת מוחין דאימא; והמשכה זו היא פנימית, עד תוך הלב ממש. (ועיינו בעניין "קול דודי דופק" בפירוש הרמ"ז על הזוהר, פרשת וארא, דף כ"ו ע"א, על הקטע "ואי אתער" וכו').

אך ההמשכה הב' היא חיצוניות והיא נמשכה מבחי' אחוריים דאבא והוא בחי' הדפק שדופק על היד כמו שדופק על הלב שהדפק ההוא ג"כ מבחי' חכמה

אך ההמשכה השנייה היא בחינת החיצוניות, והיא נמשכת מבחינת אחוריים דאבא. זוהי בחינת הדופק הפועם ביד, כשם שהוא פועם בלב; שכן גם הדופק הזה הוא מבחינת חכמה.

ולכן יש בו בחי' נקודות קמ"ץ פת"ח כו' שע"י ניכר החולי באיזו בחי' פגם כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וירא ובמ"ח

ולכן יש בו בחינה של סימני הניקוד, קמץ, פתח וכו', שבאמצעותם ניכר באיזו בחינה נמצא הפגם הגורם למחלה, כפי שנכתב בלקוטי תורה של האר"י, פרשת וירא, ובמשנת חסידים.

והיינו כי הנקודות הם בחכמה ושם הוא אור א"ס כי אין אור א"ס שורה אלא בחכמה ומשם נמשך הדפק

כלומר, סימני הניקוד שייכים לחכמה, ושם נמצא אור אין סוף, שכן אור אין סוף שורה רק בחכמה; ומשם נמשך הדופק,

אלא שהוא נמשך מבחי' אחוריים היינו כי דפק אותיות קפ"ד (שהוא מספר וחשבון אחוריים דשם ע"ב [שם ע"ב] ע' [ע"י] בע"ח [בעץ חיים] שער רפ"ח ניצוצין פ"ב [פרק ב'] מדרגה ח' כו')

אלא שהוא נמשך מבחינת האחוריים. כלומר, האותיות של "דפק" הן האותיות של "קפ"ד" (184), שהוא המספר והחשבון של צורת האחוריים של שם ע"ב; ראו עץ חיים, שער רפ"ח ניצוצין, פרק ב', מדרגה ח וכו'.

ושם הוא שרש הפקידה וה' פקד את שרה דהיינו כשנמשך בחי' אחוריים קפ"ד פקד אבל בבחי' פנימית שרה אין לה ולד

ושם שורש הפקידה, "וה' פקד את שרה". כלומר, כאשר נמשכת בחינת האחוריים, קפ"ד, זהו "פקד"; אבל מבחינת הפנימיות, "שרה אין לה ולד".

כי כשבא הארה מבחי' אחוריים דחכמה אזי יכול להיות נמשך ולד לשרה אבל מבחי' פנימית אינו יכול לבא בהשתלשלו [בהשתלשלות] למטה להיות ולד לשרה וכמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] שם

כאשר באה הארה מבחינת האחוריים של חכמה, אפשר שתימשך לשרה לידת ולד; אבל מבחינת הפנימיות אין הדבר יכול לרדת בהשתלשלות למטה ולהיות ולד לשרה, כפי שנכתב בלקוטי תורה של האר"י שם.

כי אין פנימית אבא עצמו יורד למטה רק מבחי' אחוריו נמשך בחי' פקד את שרה וכן פקד פקדתי את העשוי כו' שנמשך אפי' [אפילו] בבחי' מצרים כו'

שכן פנימיות אבא עצמו אינה יורדת למטה; רק מבחינת האחוריים שלו נמשכת בחינת "פקד את שרה". וכך גם "פקד פקדתי את העשוי" וכו', שנמשכת אפילו לבחינת מצרים וכו'.

(ועי' בעי"ח [בעץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] מענין פנימית אבא ועי' נאמר ופני לא יראו רק לעי' [לעתיד לבוא] יהיה גילוי בחינה זו ועי' יאמרו ליצחק לעתיד דייקא כי אתה אבינו ועמ"ש בד"ה ואכלתם אכול):

(ראו עץ חיים, שער קריאת שמע, פרק ט"ו, בענין פנימיות אבא. ועל כך נאמר "ופני לא יראו"; רק לעתיד לבוא תהיה בחינה זו בהתגלות. ועל כך יאמרו ליצחק דווקא לעתיד: "כי אתה אבינו". וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "ואכלתם אכול".)

5 ב פתחי לי. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] פתחו לי כחודה של מחטה ואני אפתח לכם כפתחו של אולם

2. "פתחי לי" — פתחו לי פתח כפתחו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם.

כי כל השערים הי' [היה] להם דלתות חוץ משל אולם שהדלתות פנים נסגרים והם כנגד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] אשר לפי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] וכשיש אתעדל"ת נפתח הדלת כו'

כל השערים היו להם דלתות, חוץ משער האולם. הדלתות נסגרות לפעמים, והן כנגד אתערותא דלעילא המתאימה לאתערותא דלתתא: כשיש אתערותא דלתתא, הדלת נפתחת וכו'.

אמנם אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אינו יכול להגיע רק לבחי' חכמה ראשית ההשתלשלות וכולם בחכמה עשית ע"כ יכול אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] להמשיך משם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

אולם אתערותא דלתתא יכולה להגיע רק עד בחינת חכמה, ראשית ההשתלשלות, שהרי "כולם בחכמה עשית"; לכן יכולה אתערותא דלתתא להמשיך משם אתערותא דלעילא.

אבל למדרגת כתר אשר הוא למעלה מגדר ההשתלשלות (ועמ"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה שאין הכתר ממנין ע"ס [עשר ספירות] כו' וההתחלה הוא מחכמה וגם מכתר למדרגת חכמה בא דרך דילוג)

אבל אל מדרגת כתר, שהיא למעלה מגדר ההשתלשלות — ועיין במה שנתבאר בביאור על הפסוק "צאינה וראינה", שכתר אינו נמנה בעשר הספירות וכו', ותחילתן היא מחכמה; וגם מכתר אל מדרגת חכמה ההמשכה באה בדרך דילוג —

איך יכול העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] לעורר משם מ"ד [מ"ן דוכרין] רק ההמשכה משם הוא בא מעצמו (ועמ"ש מזה בפי' בשלח בד"ה וה' הולך לפניו יומם)

איך יכולה העלאת מ"ן לעורר משם מ"ד? אלא שההמשכה משם באה מאליה. ועיין במה שנתבאר על כך בפרשת שלח, במאמר המתחיל "וה' הולך לפניו יומם".

וע"ז רומז פתחו של אולם אשר לא הי' [היה] לו דלתות כלל. רק הוא פתוח תמיד מעצמו.

וזהו הרמז בפתחו של אולם, שלא היו לו דלתות כלל, אלא הוא פתוח תמיד מאליו.

אבל עכ"ז [עם כל זה] אין הארה זו מהכתר נמשך ומתגלה רק אחרי שיש שלימות למטה דהיינו בבחינת השתלשלות מחכמה ולמטה אזי שורה ג"כ מה שלמעלה מהשתלשלות

אף על פי כן, הארה זו מהכתר נמשכת ומתגלה רק לאחר שיש שלמות למטה, כלומר בבחינת ההשתלשלות מחכמה ולמטה; אז שורה גם מה שלמעלה מההשתלשלות.

והיינו כשהאדם עושה כל מה שבכח נפשו בחכמתו ומדותיו אהוי"ר [אהבה ויראה] ואזי ממילא נמשך רצון העליון שאין כנגדו בכח נפש האדם

כלומר, כשהאדם עושה כל מה שבכוח נפשו — בחכמתו ובמדותיו, באהבה ויראה — אזי ממילא נמשך הרצון העליון, שאין בנפש האדם כוח המקביל לו.

ולכן גם לכנוס לתוך פתחו של אולם הי' [היה] צריך לילך דרך כמה שערים שהי' [שהיה] להם דלתות ולכן, גם כדי להיכנס בפתח האולם היה צריך לעבור דרך כמה שערים שהיו להם דלתות;

אלא שאז בהגיע אח"כ לפתחו של אולם עצמו א"צ [אין צריך / אינו צריך] לפתוח דלתות כי הוא פתוח ואין לו דלתות כו'

אלא שכאשר הגיעו אחר כך לפתח האולם עצמו, לא היה צורך לפתוח דלתות, שכן הוא פתוח ואין לו דלתות וכו'.

ודוגמא זאת מצינו בהארת הכתר בחג השבועות שהוא שער החמשים מנש"ב [מני שערי בינה] וע"ז נאמר תספרו חמשים יום.

ודוגמה לכך אנו מוצאים בהארת הכתר בחג השבועות, שהוא השער החמישים מחמישים שערי הבינה; ועל כך נאמר: "תספרו חמישים יום".

6 והרי אין סופרין רק מ"ט ימים שהם המשכות מ"ט שערי בינה ע"י שסופרין היום היום אחד היום שני ימים כו' ויום החמשים אין סופרין בשבועות.

אכן, סופרים רק ארבעים ותשעה ימים, שהם המשכות של ארבעים ותשעת שערי בינה, באמצעות הספירה: "היום יום אחד", "היום שני ימים" וכו'; ואילו את היום החמישים אין סופרים בשבועות.

והיינו כי לשם אין מגיע כלל מעשה התחתונים ואין בנו כח להמשיכו ע"י ספירה אלא הוא נמשך מאליו וממילא בלי ספירה שלנו.

הסיבה לכך היא שמעשיהם של הנבראים התחתונים אינם מגיעים לשם כלל, ואין לנו כוח להמשיך זאת באמצעות ספירה; אלא הדבר נמשך מאליו וממילא, בלי ספירתנו.

אלא שעכ"ז [שעם כל זה] אינו נמשך אלא בהקדים תחלה ספירת העומר מ"ט ימים דהיינו אחר שיאיר ויומשך האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] מה שבכח האדם להמשיך

אף על פי כן, הוא נמשך רק לאחר שקדמה לכך ספירת העומר במשך ארבעים ותשעה ימים; כלומר, לאחר שהאור שיכול אדם להמשיך באמצעות אתערותא דלעילא מאיר ונמשך.

כי אחר שיש לו שלימות מלמטה ג"כ בבחי' ההשתלשלות אזי דוקא שורה ונמשך ג"כ ממילא מה שלמעלה מהשתלשלות ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] כו'

כי לאחר שיש גם שלמות מלמטה, בבחינת ההשתלשלות, אז דווקא שורה ונמשך מאליו גם מה שלמעלה מההשתלשלות [ומאתערותא דלתתא] וכו'.

ולכן נאמר תספרו חמשים יום כו' שמעלה עלינו הכתוב כאלו המשכנו יום החמשים הגם שאין שייך בו בעצם ספירה והמשכה שלנו אך לפי שיום החמשים והתגלותו שממילא תלוי ג"כ בספירת מ"ט ימים תחלה.

ולכן נאמר: "תספרו חמשים יום" וכו' — הכתוב מחשיב לנו כאילו המשכנו את היום החמישים, אף שספירתנו והמשכתנו אינן שייכות אליו מצד עצמו; אלא שהיום החמישים וגילויו, הבא מאליו, תלויים גם הם בכך שנספור תחילה ארבעים ותשעה ימים.

ועד"ז הוא ענין פתחו לי כחודה של מחט כי כל ההשתלשלות נק' חודה של מחטה נגד רצון העליון כו' וכך גם בעניין "פתחו לי [פתח] כחודה של מחט": כל ההשתלשלות נקראת "חודה של מחט" ביחס לרצון העליון וכו'.

(ועמ"ש מזה סד"ה ויקח קרח והנה פתחו של אולם היה ארבעים אמה והוא ב' פעמים כ"ף דההה ההפרש בין אני לאנכי הוא הכ"ף כי אני הוא בבחי' מלכות

(ועיינו במה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "ויקח קרח". פתחו של אולם היה בגובה ארבעים אמה, כלומר פעמיים כ'. ההבדל בין "אני" ל"אנכי" הוא האות כ', כי "אני" הוא בבחינת מלכות,

אבל אנכי הוא כתר ולכן אנכי הוא בחי התנשאות יותר מאני כענין מלך המלכים גם כ' [כתב] ר"ת [ראשי תיבות] כתר וכן עשרים הוא גימ' [גימטריא] כתר.

ואילו "אנכי" הוא כתר. לכן "אנכי" הוא בחינה של התנשאות גדולה יותר מ"אני", כמו בביטוי "מלך המלכים". גם כי היא ראשי התיבות של כתר, וכן עשרים הוא בגימטריה כתר.

והנה כתיב אנכי אנכי ב"פ [בי פעמים] אנכי היינו ענין כי גאה גאה ב"פ [בי פעמים] גאה והוא ענין כי הבחי שבכתר בחינה התחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים

כעת, נאמר "אני, אני" — פעמיים "אני". זהו ענין "כי גאה גאה" — פעמיים "גאה". והכוונה לשתי הבחינות שבכתר: הבחינה התחתונה שבמאציל, ושרש הנאצלים.

וזהו שתוק כך עלה במחשבה כך היינו ב"פ [בי פעמים] כ"ף הנ"ל ע' [עיין] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער נפ"א [נפילת אפים] פ"ה ולכן ע"ז רמז פתחו של אולם שהיה גבוה ב"פ [בי פעמים] עשרים אמה והוא ענין מ"ש לע"ל [לעתידי לבוא]

וזהו [פירוש] "שתוק, כך עלה במחשבה" — "כך": פעמיים כ"ף, כנזכר לעיל (ראו פרי עץ חיים, שער נפילת אפים, פרק ה). לכן גם פתח האולם רמז לכך, בהיותו גבוה ארבעים אמה, פעמיים עשרים אמה. וזהו ענין הכתוב על הזמן העתידי לבוא:

הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד וזהו ואני אפתח לך כפתחו של אולם גם אולם לשון כח וחוזק וגם כמ"ש ואולם חי אני וימלא כבוד ה' כו').

"הנה ישכיל עבדי" וגו', "וגבה מאד". וזהו "ואני אפתח לך כפתחו של אולם". גם המילה "אולם" מבטאת כוח וחוזק, וכן נאמר: "ואולם חי אני וימלא כבוד ה' וגו'".

והנה ענין הפתיחה זו של פתחי לי נחלקת לבי בחי הא' היא אחותי היא אהבה הטבעית שבטבע הנפש מתולדתה כאהבת אח ואחות שאהבתם היא טבעית מצד תולדותם שהם ממקור ושרש א'

והנה הפתיחה הזאת של "פתחי לי" נחלקת לשתי בחינות. הראשונה היא "אחותי": האהבה הטבעית הטבועה בנפש מאז לידתה, בדומה לאהבת אח ואחות, שאהבתם טבעית מכוח לידתם, משום שמקורם ושרשם אחד.

אך אין זו עבודה ולא נקרא עובד ה' כי עבודה היא מלשון עורות עבודים להיות עבודת עבד ועבודת משא כמ"ש בזהר פוחלנא דרחימותא

אך אין זו עבודה, והאדם אינו נקרא עובד ה'. שכן המילה "עבודה" קשורה לביטוי "עורות מעובדים"; עבודה היא עבודתו של עבד ועבודת נשיאת משא, כפי שנאמר בזהר: "עבודת האהבה".

והיינו לשנות את טבעו והרגלו כמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] ולשנות את טבעו בבחי' עבודה היא בחי' ב' דפתחי לי שהוא בחי' רעיתי להיות אתכפייא ואתהפכא שנעשה מזון ומרעה כלומר, לשנות את הטבע ואת ההרגל, כפי שנאמר בספר של בינונים, פרק ט"ו. שינוי הטבע בדרך של עבודה הוא הבחינה השנייה של "פתחי לי", והיא בחינת "רעייתי": שהאדם יפעל אתכפייא ואתהפכא, עד שהדבר נעשה מזון ומרעה,

כמו המאכל שמתכל כו' והיא באה מחמת התבוננות נפש המשכלת בגדולת א"ס ב"ה איך דכולא קמיה כלא ולזה צריך יגיעת נפש ויגיעת בשר כו' כמ"ש בלק"א [בלקוטי אמרים] וד"ל [ודי למבין]: כמו מאכל שמתעכל וגו'. והדבר בא באמצעות התבוננותה של הנפש המשכלת בגדולתו של אין סוף ברוך הוא: כיצד הכול נחשב לפניו כאין. לשם כך דרושים יגיעת הנפש ויגיעת הבשר וגו', כפי שנאמר בלקוטי אמרים. וד"ל.

7 ג יונתי היא מדרגה שלמעלה מזו שהיא בחי' הסתכלות ביקרא דמלכא תמיד ועל זה נאמר עיני האדם לא תשבענה האדם הוא האדם הגדול בענקים זה

3. "יונתי" היא מדרגה שלמעלה מזו: בחינת התבוננות מתמדת בכבוד המלך. ועל כך נאמר: "עיני האדם אינן שבעות". "האדם" הוא "האדם הגדול בענקים"; והוא

אברהם שנאמר בו הלך ונסוע תמיד ברצוא ושוב בלי הפסק בבחי' ביטול וע"ז רמזו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כו' ומי איכא זקנה קמ"י [קמיה] כו'

אברהם, שעליו נאמר "הלך ונסוע" תמיד, ברצוא ושוב בלי הפסק, בבחינת ביטול. לכך רמזו חכמינו ז"ל באומרם: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" וכו'; וכן באומרם: "ומי איכא זקנה קמיה?" וכו'.

והענין כמ"ש באדרא באסתכלותא דמצחא שע"ה [שעליו השלום] נהורין שהוא ענין ישועות מצמיח ישועות וישע ה' אל הבל כו'

והענין הוא כפי שנאמר באדרא בענין ההסתכלות שבמצח, שממנה מאירים שע"ה אורות. ענין זה קשור לישועות: "מצמיח ישועות", וכן "וישע ה' אל הבל" וכו',

שהוא גילוי אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות וכשמו כן הוא אין לו סוף.

שהוא גילוי של אור אין סוף, ברוך הוא, הנעלה הרבה מעל ההשתלשלות; וכפי ששתמע משמו, כך הוא: אין לו סוף.

ולכן ההסתכלות הוא תמיד כיונים שנהנים תמיד מראייתם זע"ז [זה עם זה / זה על זה] ואינם שבעים מהנאתם כו' (ועמ"ש ע"פ חכלילי עינים כו' וע"פ לבבתי באחד מעיניך וע"פ ואתחנן כו' ואראה את הארץ):

ולכן ההסתכלות מתמדת, כמו אצל היונים, שנהנים תמיד מראייתם זה את זה ואינם שבעים מן ההנאה וכו'. (וראו מה שנכתב על הפסוק "חכלילי עינים" וכו', ועל הפסוק "לבבתי באחד מעיניך", ועל הפסוק "ואתחנן" וכו', "ואראה את הארץ").

8 תמתי הוא בחי' ומדרגה היותר גבוה ועליונה מכולם כי כולם הם בנפש האדם עצמו לצורך תיקון נפשו ממש

"תמתי" היא הבחינה והמדרגה הגבוהה והנעלה מכולן, שכן כל הבחינות האחרות הן בנפש האדם עצמו ונועדו לתיקון נפשו ממש;

אבל תמתי היינו להשלים כל החסרונות היינו של זולתו ג"כ כמו משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהיה כולל כל ישראל תיקן בעד כלל ישראל

אבל "תמתי" פירושו להשלים את כל החסרונות, כלומר גם את חסרונותיו של הזולת, כמו משה רבנו, עליו השלום, שכלל את כל ישראל [ו] תיקן בעד כלל ישראל.

וכן בכל דור ראשי הדור הם הצריכים לתקן ולהשלים כל החסרונות והפגמים שלמעלה אך היינו מי שהוא משרש א'

וכך גם בכל דור, ראשי הדור הם שצריכים לתקן ולהשלים את כל החסרונות והפגמים שלמעלה. אבל הדבר אמור במי שהוא מאותו שורש.

כי האדם עץ השדה שיש בו כמה ענפים ויש שהם משרש א' וענף א' ומי שהוא משרש א' או מענף א' הוא ערב בעד חברו יותר מכלל ישראל שכולם ערבים זה בזה.

כי "האדם עץ השדה": יש בו ענפים רבים, ויש מי שהם משורש אחד ומענף אחד. מי שהוא משורש אחד או מענף אחד, ערב בעד חברו יותר מכלל ישראל, שכולם ערבים זה בזה.

אך זה צריך לבא בבחי' גלגול ועיבור בשביל פגם חברו כמ"ש בספר הגלגולים פרק ד' ותיקון הפגם והשלימות הוא ע"פ יחודים עליונים

אך הדבר צריך לבוא בדרך של גלגול ועיבור, בשל פגם חברו, כפי שנאמר בספר הגלגולים, פרק ד'. תיקון הפגם וההשלמה נעשים באמצעות ייחודים עליונים.

וזהו מעלת תמתי שלתיקון הפגם צריך להמשיך אור חדש מלמעלה מעלה כידוע לידועים כי להשלים החסרונות צריך להמשיך אור א"ס שנקרא שלימותא דכולא ועי"ז נקרא תמתי שמשלים כל הפגמים והחסרונות כו'.

וזהו מעלת "תמתי": כדי לתקן פגם צריך להמשיך אור חדש מלמעלה מעלה, כידוע לידועים. כדי להשלים את החסרונות צריך להמשיך את אור אין סוף, הנקרא "שלימותא דכולא", השלמות של הכול; ועל ידי כך נקראת בחינה זו "תמתי", שכן היא משלימה את כל הפגמים והחסרונות וכו'.

(ואפ"ל [ואפשר לומר] ג"כ שארבעה בחי' אלו אחותי רעיתי תמתי הם נגד בחי' שם הוי' שיש בהנשמה כמ"ש ע"פ ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה):

(ואפשר לומר גם שארבע הבחינות האלה — "אחותי", "רעייתי" ו"תמתי" — מקבילות לבחינות של שם הוי' שבנשמה, כפי שנכתב על הפסוק "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה".)

9 שראשי נמלא טל. פ"י כי כל הבחי' הללו הגורם הוא בחי' טל שהטל אינו נעצר שהרי לא פעל אליהו אלא עצירת גשמים ולא הטל

"כי ראשי נמלא טל". פירוש הדבר הוא שהגורם לכל הבחינות הללו הוא בחינת הטל. הטל אינו נעצר, שכן אליהו גרם לעצירת הגשמים בלבד, ולא לעצירת הטל.

והיינו מפני שהטל יורד ממקום גבוה שלמעלה מעלה מהשתלשלות ומשם הי' [היה] יורד המן לישראל ונקי' טלא דבדולחא והוא מזי' תיקונים דגלגלתא

הדבר הוא מפני שהטל יורד ממקום גבוה, הרחוק מאוד למעלה מהשתלשלות; ומשם ירד המן לישראל. הוא נקרא "טל הבדולח", והוא משבעת התיקונים של הגולגלתא (הגולגולת).

כמו עד"מ במוח האדם יש לחלוחית במוח יסוד המים רוחני משכן כח המשכיל כך עד"מ זהו ענין טלא דבדולחא לחלוחית דמו"ס [דמוחא סתימאה] כו'

כמשל, במוח האדם יש לחות במוח — יסוד המים הרוחני, מקום משכנו של כוח ההשכלה. כך, על דרך משל, עניינו של "טל הבדולח" הוא הלחות של מוחא סתימאה, המוח הנסתר, וכו'.

והוא למעלה מהתחלת ההשתלשלות ושם אינו מעכב חטא ועון דלא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא וז"ש [וזהו שכתוב] אהי' כטל לישראל כו'

הוא למעלה מתחילת ההשתלשלות, ושם חטא ועון אינם מעכבים אותו, מפני שהדבר אינו תלוי באתערותא דלתתא. וזהו פירוש הכתוב: "אהיה כטל לישראל" וכו'.

מפני שהוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם אלא שלהיות ההשפעה משם בפנימית העולמות הוא כאשר יש שלימות למטה אזי שורה ממילא בבחי' גילוי.

מפני שהוא אתערותא דלעילא ללא אתערותא דלתתא, שכן אתערותא דלתתא אינה מגיעה לשם. אולם כדי שההשפעה משם תיכנס אל פנימיות העולמות, נדרשת שלמות למטה; אז היא שורה מאליה בבחינת גילוי.

10 והנה כתיב שראשי נמלא טל שהטל מתלבש בבחי' חכמה אך קווצותיו רסיסי לילה קווצותיו הן בחי' שערות

כעת נאמר: "ראשי נמלא טל", שכן הטל מתלבש בבחינת חכמה; ואילו "קווצותיו רסיסי לילה" — "קווצותיו" הן בחינת שערות.

כי השתלשלות העולמות מא"ס ב"ה הוא רק דמיון ההארה היוצאת דרך שער כנודע שיש ב' בחי' בהשתלשלות הא' התלבשות הפרצופים

השתלשלות העולמות מאין סוף, ברוך הוא, היא רק בדומה להארה היוצאת דרך שערה. כידוע, יש שתי בחינות בהשתלשלות: הראשונה היא התלבשות הפרצופים,

והיינו בדרך השתלשלות והתלבשות חכמה במדות ומדות במחשבה שחכמה עצמה היא מלובשת במדות וכן המדות במחשבה

כלומר, בדרך של השתלשלות והתלבשות: חכמה במדות, והמדות במחשבה; שכן חכמה עצמה מתלבשת במדות, וכך גם המדות מתלבשות במחשבה.

אבל השתלשלות העולמות מאור א"ס ב"ה שלמעלה מההשתלשלות שאין אור א"ס ב"ה נמשך דרך התלבשות כלל דלית מחשבה כו' ורק מ"מ ההארה בא ממנו ואין עצמותו מתלבש בזה

אבל [ב]השתלשלות העולמות מאור אין סוף, ברוך הוא, שלמעלה מההשתלשלות, אור אין סוף, ברוך הוא, אינו נמשך בדרך של התלבשות כלל, שהרי "לית מחשבה [תפיסא ביה]" וכו'; אלא שההארה באה ממנו, ואילו עצמותו אינה מתלבשת בכך.

ולכן לא מצאו בעלי הקבלה להמשיל ההארה ההיא אלא שיש לה אחיזה ויניקה כמו שערות שהן מותרים מוחין כו' והן הן י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא]

ולכן לא מצאו בעלי הקבלה משל להארה זו אלא שהיא נאחזת ויונקת כמו שערות, שהן מותרים מוחין וכו'. והן הן י"ג תיקוני דיקנא,

דהיינו מה שנקרא הקב"ה ב"ג מדות הרחמים ה' ארך אפים לא שייך לפניו ית' מצד עצמו מאחר שאין העולם תופס מקום כלל נגדו

כלומר, העובדה שהקדוש ברוך הוא נקרא ב"ג מידות הרחמים "הוי" ארך אפים" אינה שייכת אליו ית' כפי שהוא מצד עצמו, מאחר שהעולם אינו תופס מקום כלל כיחס אליו;

אלא מצד ההארה הבאה לידי התהוות מקור ההשתלשלות והשערות הנ"ל נק' קווצותיו קוצא דשערי כו' יודיין וויין כו' שהוא רק קוץ כו'.

אלא [הן שייכות אליו] מצד ההארה הבאה להוות את מקור ההשתלשלות. והשערות שהוזכרו לעיל נקראות "קווצותיו": "קוצא דשערי" וכו', "יודין וויין" וכו', שהם רק קוץ וכו'.

ולכן נאמר רסיסי לילה שהטל שיורד בלילה נעשה רסיסים לירד דרך בחיי שערות כו' וד"ל [ודי למבין]:

ולכן נאמר "רסיסי לילה": הטל היורד בלילה נעשה רסיסים כדי לרדת דרך בחינת השערות וכו'. וד"ל.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/27

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק